

САМІЙЛО ВЕЛИЧКО

Бл.1670 – 1728 рр.

Сторінки біографії

Народився близько 1670 р.
(за П. Жаботинським – 11
лютого 1670 р.) у с.Жуки
Полтавської сотні
Полтавського полку, тепер
Полтавського р-ну
Полтавської обл.

- ❑ На поч. 1690 р. служив при генеральному писарю В.Кочубею в Запорізькому війську;
- ❑ Брав участь у поході до Польщі через Правобережжя (1701 – 1702 рр.);
- ❑ При гетьманові І.Мазепі – у генеральній канцелярії ;
- ❑ Працював під началом В.Чуйкевича, від 1706 р. – П.Орлика;
- ❑ Наприкінці 1708 р. заарештований як мазепинець;
- ❑ 1715 р. – випущений із тюрми (припускають, що з ув'язнення вийшов за сприяння сина В. Кочубея);

- ❑ Жив у селах Жуки та Диканька на Полтавщині, де були маєтки Кочубеїв;
- ❑ У Жуках С.Величко написав літопис, перший том якого датується 1720 роком;
- ❑ Тут же навчав підлітків письму, в цей період починає втрачати зір;
- ❑ Остання його робота – “Космографія” (1728 рік) – перекладена на книжну українську мову;
- ❑ Щодо дати смерті офіційних відомостей не існує – можемо говорити про 1728 рік як останній документально зафіксований рік життя С.Величка.

ПОВНА НАЗВА ЛІТОПISУ

“Сказання про війну козацьку з поляками, що через Зиновія-Богдана Хмельницького, гетьмана військ запорозьких, вісім літ точилася, а близько дванадцяти літ тяглася з іншими державами у поляків, якою він, Хмельницький, при всесильній Божій помочі з козаками і татарами з тяжкого людського іга вибився.

Справлено і написано стараннями Самоїла Величка, колись канцеляриста війська запорозького, в селі Жуках, повіту Полтавського, року 1720”

СТРУКТУРА ЛІТОПИСУ

Самійла
Величка

Літопис складається з 2 книг:

■ I книга

II книга

частини і розділи	тільки розділи
кожна частина описує рік	розділ описує рік
<p>Постала з потреби перекласти на "історичний стиль" вірші, книгу польського поета С. Твардовського "Громадянська війна".</p> <p>Закінчується подіями 1659 р., як і твір С. Твардовського, Втрачено кінець I-ї, повністю II-гу, III-ю, і I-й розділ V частини, де описувалися роки війни Б. Хмельницького).</p>	<p>Збереглася краще, прогалини там невеликі, бракує кінця - подій із 1660 до 1700, хоча літописець обіцяє розповісти й про події після 1700. Остання дата в літописі – 1725 – рік смерті імператора Петра I, є посилення на 1722. Великий джерельний матеріал, автентичні документи (в т.ч. стилізації автора). Багато посилань на інші пам`ятки.</p>

ОПИС ПЕРІОДУ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

Джерела:

- Щоденники Самійла Зорки (секретар Хмельницького);
- Поезія польського шляхтича С. Твардовського;
- Записи польського хроніста С. Оскольського;
- Записи німецького історика С. Пуфендорфа (Пуфендорфія) “Вступ до Європейської історії”;

Зображення мазепинської пори

Цей період відтворено на
основі власних спостережень
і документів Генеральної
канцелярії

Концепція духовності керівника держави С. Величка (Сафонов Ю.)

- Від природи керівник держави має бути не тільки схильним до роботи і добротворення, а й повинен володіти потужним інтелектом та привабливою зовнішністю, мужнім характером, сильною натурою;
- Не цураючись своїх матеріальних статків, високодуховний керівник держави повинен турбуватися про належне матеріальне забезпечення всієї спільноти, всього народу;

Концепція духовності

- Високий дух владаря держави має бути в межах самоповаги і поваги до окремої людини і цілого народу, навіть до ворогів, але ця повага повинна базуватися на основі глибоких знань про людські й природні достоїнства;
- В особі високодуховного можновладця окремі люди й увесь народ повинні бачити зразок самовідданості й готовності до самопожертви, порядності, чесності й справедливості. Тоді довіра до його добротворчих задумів, планів і дій буде забезпечена і результат гарантований;

Концепція духовності

- Старі й нові закони гетьман повинен підпорядковувати державницьким намірам і цілям;
- Верховна влада повинна належати передовсім людині одухотвореній, досвідченій, мудрій і далекоглядній, адже така влада – основна запорука добротворення;
- Підкреслення національної самосвідомості можновладця – керівник України може творити добро для свого народу тільки тоді, коли він його любить або хоча б поважає;

Концепція духовності

- Перші ознаки духовності виявляються у власних задумах та ідеях керівника, але він повинен прислухатися й до думок своїх підлеглих, зіставляти їх з інтересами й сподіваннями співвітчизників;
- Одна з найважливіших заporук духовності державотворця – його набожність, яка повинна проявлятися в конкретних діях на благо України;
- Вищою рисою характеру українців є волелюбність, а якщо володар не розуміє цього і не береться за волю народу, він

Літопис Самійла Величка – монументальний твір української історіографії

Наймасштабніший за ...

- обсягом;
- кількістю залучених джерел;
- методологічним інструментарієм;
- пишністю стилю;
- красномовством;
- ступенем використання різноманітних риторичних прийомів

Портрет Б.Хмельницького в Літописі Самійла Величка

Герб Б.Хмельницького в Літописі Самійла Величка

